

DE NORD A SUD

Julio Antonio, Costa, Brull, Bladé i Biarnés

Aquests cinc noms -com una davantera futbolística- són els màxims exponents de la cultura i les arts a la Ribera d'Ebre al segle XX. Dos escultors, Julio Antonio (Móra d'Ebre, 1889- Madrid, 1919) i Santiago Costa (Móra, 1895-1984) i tres homes dedicats a la història, la literatura i el periodisme, com Lluís Brull i Cedó (Tivissa, 1892-1954), Artur Bladé i Desumvila (Benissanet, 1907-1995) i Carmel Biarnés (Ascó, 1928-1992). Si parlo d'ells, com altres vegades, és per l'actualitat conjunta que reuneixen. De Julio Antonio, Móra n'ha celebrat el 125è aniversari del seu naixement, amb exposicions locals i també al Museu d'Art Modern de la Diputació de Tarragona, a més del número monogràfic que li ha dedicat la revista *La Rivada* (desembre 2014), que ja porta vint anys fecunds d'edició.

Per la seva banda, de Santiago Costa -cosí justament de Julio Antonio, al taller del qual s'instal·là a Madrid, el 1917- podem llegir la completa biografia que li ha dedicat l'estudiosa de l'art Loreto Meix, amb la qual va obtenir el XV Premi d'Assaig Artur Bladé el 2011. Aquest volum forma el número 10 de la Col·lecció

Daliner que edita el CERE (Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre), a Flix.

Igualment, de Lluís Brull i Cedó, podem llegir-ne el relat biogràfic igualment precís que n'ha traçat Adolf Brull Monner, que va obtenir dos anys després, el 2013, el XVI Premi d'Assaig Artur Bladé, també editat al CERE. Historiador local i arqueòleg, Brull va col·laborar en les excavacions del Castellet de Banyoles, a la Ribera, abans i després de la Guerra, amb distingits membres de l'Escola d'Arqueologia, creada per l'eminent Bosch-Gimpera. Dos volums necessaris, els dedicats a Costa i Brull, per comprendre la relació cultural i artística que va tenir la comarca amb la resta del país.

I de Bladé, què en podem dir que no se sàpiga? Aquests dies multitud d'entitats de Tarragona i les Terres de l'Ebre (els seus espais natals i d'adopció) han commemorat els vint anys de la seva mort, a Barcelona, el Nadal del 1995, amb conferències, lectures, taules rodones i debats televisius com el que vam celebrar al Canal TE el passat 13 de gener amb el seu fill, Artur Bladé Font, Emigdi Subirats i Albert Pujol, dins el

Xavier Garcia

Escriptor

programa *Maiors*, conduït per Mireia Pagès. A més, Móra d'Ebre li ha dedicat un carrer a la sortida de la vila, camí justament de Benissanet, el seu poble natal, on esperem que segueixi l'exemple de la capital.

Finalment, pel que fa a Carmel Biarnés, també aquests dies ha estat donada a conèixer la bona notícia del lliurament del seu arxiu fotogràfic (unes seixanta mil imatges d'Ascó i la comarca) a l'Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre, a Móra, on tot aquest material serà restaurat, catalogat i conservat per a estudi de tots aquells interessats en el patrimoni general que va recollir l'entusiasta historiador i cronista asconenc.

Per tant, cinc personalitats d'aquesta terra de l'Ebre català, catalaníssims tots ells, testimonis del millor que aquí es va fer al llarg del segle passat.